



Prop.
1986/87: 49

Regeringens proposition

1986/87: 49

om skydd för kretsmönster i
halvledarprodukter

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 23 oktober 1986.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Sten Wickbom

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till en lag om skydd för kretsmönster i halvledarprodukter (s. k. datachips). Lagen ger den som har skapat sådana mönster ett immaterialrättsligt skydd som innebär en ensamrätt att framställa och sprida exemplar av mönstret. Lagen innehåller också bestämmelser om skadestånd och straff vid intrång i denna ensamrätt.

Enligt lagförslaget bemyndigas regeringen att under förutsättning av ömsesidighet föreskriva att lagen skall tillämpas också i förhållande till andra stater.

Lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 april 1987.

Lagförslagen i denna proposition har granskats av lagrådet. Propositionen innehåller därför tre huvuddelar: lagrådsremissen (s. 5), lagrådets yttrande (s. 28) och föredragande statsrådets ställningstaganden till lagrådets synpunkter (s. 31).

Den som vill ta del av samtliga skäl för lagförslagen måste därför läsa alla tre delarna.

1 Förslag till

Lag om skydd för kretsmönster i halvledarprodukter

Härigenom föreskrivs följande.

Skyddets omfattning

1 § Den som har skapat mönstret för kretsarna i en halvledarprodukt har en uteslutande rätt att

1. framställa exemplar av mönstret,
2. utföra mönstret på eller i ett materiellt underlag, samt
3. göra mönstret tillgängligt för allmänheten genom att exemplar av mönstret eller produkter som mönstret ingår i bjuds ut till försäljning, uthyrning eller utlåning eller sprids till allmänheten på annat sätt.

Rätten varar till utgången av det tionde året efter det år då mönstret först kommersiellt utnyttjades.

Inskränkningar i skyddet

2 § Utan hinder av 1 § får exemplar framställas av kretsmönstret uteslutande för undervisning om eller analys av mönstret. Enstaka exemplar får också framställas för enskilt bruk.

Exemplar som har framställts med stöd av första stycket får inte utnyttjas för något annat ändamål.

3 § Exemplar av kretsmönster eller produkter vari kretsmönster ingår får spridas vidare när de med samtycke av den som innehar rätten till mönstret har spritts till allmänheten.

4 § Om ett exemplar av ett kretsmönster utgör allmän handling, skall exemplaret utan hinder av 1 § tillhandahållas i den ordning som föreskrivs i 2 kap. tryckfrihetsförordningen.

Överlåtelse av rätten

5 § Överlåtelse av ett exemplar av ett kretsmönster innefattar inte överlåtelse av rätten till mönstret.

Om den som innehar rätten till ett mönster har medgett någon annan rätt att yrkesmässigt utnyttja detta (licens), får denne överlåta sin rätt vidare endast om avtal har träffats därom. Ingår licensen i en rörelse, får den dock överlåtas i samband med överlåtelse av rörelsen eller en del av denna.

Straff

6 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet vidtar en åtgärd som innebär intrång i rätten enligt 1 § skall dömas till böter eller fängelse i högst två år. Till samma straff döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet för spridning till allmänheten hit inför exemplar av kretsmönster som har framställts utomlands under sådana omständigheter att motsvarande framställning här skulle ha varit straffbar.

För försök eller förberedelse till brott enligt första stycket döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

Åklagare får väcka åtal för brott enligt första eller andra stycket endast

Skadestånd

7 § Den som i strid mot denna lag utnyttjar ett kretsmönster skall till den som innehar rätten till mönstret utge ersättning som utgör skäligen vederlag för utnyttjandet.

Sker det uppsåtligen eller av oaktsamhet skall ersättning utges också för den ytterligare skada som intrånget har medfört. Vid bestämmande av ersättningens storlek skall hänsyn tas även till innehavarens intresse av att intrång inte begås och till övriga omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse.

Inlösen m. m.

8 § Den som vidtar en åtgärd som innebär intrång i rätten enligt 1 § eller en annan överträdelse som avses i 6 § är skyldig att, om det är skäligen, mot lösen avstå den egendom med avseende på vilken intrång eller överträdelse föreligger till den som innehar rätten till kretsmönstret.

I stället för att förordna om inlösen enligt första stycket får domstol, om det är skäligen, besluta att egendomen skall förstöras, ändras eller utsättas för annan åtgärd som är ägnad att förebygga missbruk. Detta gäller dock inte om förverkande eller åtgärd som är ägnad att förebygga missbruk skall beslutas enligt 36 kap. brottsbalken. Talan som avses i detta stycke förs av den som innehar rätten till kretsmönstret. Sådan talan får föras även av åklagare, om det är påkallat från allmän synpunkt.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller inte mot den som i god tro har förvärvat egendomen eller en särskild rätt till den.

9 § Sådan egendom som avses i 8 § får tas i beslag, om brott enligt denna lag skäligen kan antas föreligga. I fråga om sådant beslag tillämpas reglerna om beslag i brottmål i allmänhet.

10 § Har ett annat föremål än som avses i 8 § använts som hjälpmedel vid sådan framställning av exemplar av kretsmönstret som utgör brott enligt denna lag, får föremålet eller dess värde förklaras förverkat, om det behövs för att förebygga brott eller om det finns andra särskilda skäl till det. Detsamma gäller föremål som har använts vid försök till brott som avses i denna paragraf eller som omfattas av åtgärd som utgör förberedelse till sådant brott.

Lagens tillämpningsområde

11 § Denna lag tillämpas på kretsmönster skapade av svenska medborgare eller av dem som har sin vanliga vistelseort i Sverige samt på kretsmönster som först har spritts i Sverige.

Regeringen får, under förutsättning av ömsesidighet, föreskriva att lagen skall tillämpas även i förhållande till ett annat land.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1987.

Lagen tillämpas även på kretsmönster som har tillkommit före ikraftträdandet. Har exemplar av ett kretsmönster framställts före ikraftträdandet, får de dock utan hinder av 1 § spridas vidare.

Lag om ändring i lagen (1960: 729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

Härigenom förskrivs att 10 § lagen (1960: 729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Har ett verk registrerats såsom mönster enligt vad därom är stadgat, må utan hinder därav upphovsrätt till verket göras gällande.

Fotografisk bild är icke föremål för upphovsrätt enligt denna lag; om rätt till sådan bild gäller vad särskilt är stadgat.

Fotografisk bild eller kretsmönster i halvledarprodukter är icke föremål för upphovsrätt enligt denna lag. Om rätten till fotografisk bild och till sådant mönster finns särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1987. Lagen tillämpas inte på kretsmönster som har tillkommit före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1970: 488.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 2 oktober 1986

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Lundkvist, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Wickbom, Johansson, Lindqvist

Föredragande: statsrådet Wickbom

Lagrådsremiss om skydd för kretsmönster i halvledarprodukter

1 Inledning

De senaste årens snabba utveckling på datateknikens område har föranlett överväganden huruvida lagstiftningen motsvarar de behov som den nya tekniken ger upphov till. När det gäller förhållandet mellan datorer och intellektuellt rättsskydd har särskilt uppmärksammats frågan om skyddet för integrerade kretsar ("chips"). Härmed avses i huvudsak ytterst små system av elektriskt ledande material som har anbringats i skivor av kisel eller liknande s. k. halvledarmaterial och som kan användas för att lagra t. ex. datorprogram eller fullgöra ungefärligen samma funktioner som en dator.

Frågor rörande rättsskyddet för integrerade kretsar har behandlats av upphovsrättsutredningen i delbetänkandet (SOU 1985:51) Upphovsrätt och datorteknik (Justitieombudsmannen Per-Erik Nilsson, ordförande, redaktören Torsten Bengtson, riksdagsledamoten Ing-Marie Hansson, f. d. radiochefen Otto Nordenskiöld, docenten Ola Nyquist och kommunalrådet Joakim Ollén). Utredningen har i samma betänkande tagit upp andra problem av upphovsrättslig art som hänger samman med användningen av datorer. Det gäller frågor om lagring, bearbetning och skapande av verk med hjälp av datorer samt skyddet för databaser. Ett ytterligare spörsmål som utredningen har tagit upp gäller det upphovsrättsliga skyddet för datorprogram.

I förevarande lagstiftningsärende behandlas endast frågan om rättsskyddet för kretsmönster i integrerade kretsar. När det gäller de övriga ämnen som avhandlas i utredningsbetänkandet avser jag att inom kort återkomma med de förslag som betänkandet i dessa delar föranleder.

Betänkandet har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena har gjorts i justitiedepartementet och finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (Dnr 2557-85).

Till protokollet i detta ärende bör fogas dels en sammanfattning av betänkandet i nu aktuella delar som *bilaga 1*, dels utredningens lagförslag som *bilaga 2*, dels en förteckning över remissinstanserna som *bilaga 3*.

Utredningen har hållit löpande kontakter med motsvarande utredningar i övriga nordiska länder. Under lagstiftningsärendets beredning i justitiedepartementet har samråd skett med företrädare för vederbörande departement i de andra nordiska länderna.

2 Internationella förhållanden

2.1 Lagstiftning och pågående lagstiftningsarbete i andra länder

Det första land som har lagstiftat om skydd för halvledarprodukter är USA. Med verkan från den 8 november 1984 infördes där en särskild lag, "The Semiconductor Chip Protection Act", som ger ett skydd för halvledarprodukter vid sidan av upphovsrätt och patenträtt. Det är fråga om ett skydd "sui generis", dvs. en egen skyddsform vid sidan av de existerande. En förutsättning för skydd är att kretsmönstret registreras. Skydd ges i princip endast för amerikanska produkter och för sådana som först har utnyttjats kommersiellt i USA. Presidenten kan utsträcka skyddet till att avse produkter även från andra länder under förutsättning att lagstiftningen i dessa länder ger ett i huvudsak likartat skydd för amerikanska produkter. Lagen ger också under en övergångstid den amerikanske handelsministern en möjlighet att genom en "interim order" medge skydd för produkter från andra länder.

Under våren 1985 gav Sveriges industriförbund in en ansökan till den amerikanske handelsministern om en utsträckning av skyddet i den amerikanska lagstiftningen till att avse svenska kretsmönster. Sedan det hållits en hearing i frågan med deltagande av företrädare för justitiedepartementet och industriförbundet, utfärdades en "interim order" som gav Sverige det begärda skyddet med verkan till den 13 juni 1986. Efter ansökan om förlängning av det provisoriska skyddet har detta för Sveriges del – liksom för Japan och länderna i de Europeiska gemenskaperna, EG – förlängts till den 8 november 1987.

En japansk lag om skydd för kretsmönster tillkom ungefär ett halvår efter den amerikanska. Skyddsmöjligheten enligt denna lag står öppen även för utlänningar. I likhet med den amerikanska lagen är en förutsättning för rättsskydd att kretsmönstret registreras.

Inom EG pågår arbete med utformningen av direktiv till medlemsstaterna angående hur rättsskyddet på området skall regleras.

Vad angår de nordiska länderna har utredningsförslag överlämnats i Danmark (Betænkning nr 1064, Ophavsret og EDB) och i Norge (NOU 1986: 18, Opphavsrett og EDB). I Finland arbetar en utredning på ett betänkande i hithörande frågor.

2.2 Arbetet i internationella organ

De två grundläggande internationella konventionerna på upphovsrättsområdet, Bernkonventionen och Världskonventionen om upphovsrätt, admi-

nistreras av de två FN-fackorganen WIPO (Världsgesamningen för den intellektuella äganderätten) resp. UNESCO (FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur). Dessa organisationer har inom ramen för sitt arbete tagit upp olika aspekter på det immaterialrättsliga skyddet i samband med datortekniken.

Frågan om rättsskydd för integrerade kretsar behandlades vid ett expertmöte i WIPO under hösten 1985. Vid mötet diskuterades ett konventionsutkast om skydd för sådana kretsar. Ett uppföljande expertmöte ägde rum i juni innevarande år. Något slutligt ställningstagande till utkastet har ännu inte skett utan åtskilliga frågor kvarstår att lösa, flera av grundläggande slag. Ett nytt möte i expertkommittén har planerats till början av nästa år.

3 Allmän motivering

3.1 Allmänna utgångspunkter

Mitt förslag: Rättsskyddet för kretsmönster i halvledarprodukter bör regleras i en särskild lag.

Utredningens förslag: Utredningen har också föreslagit ett särskilt skydd men förordar att skyddet regleras genom ett tillägg i lagen (1960: 729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen).

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrat sig i frågan har instämt i behovet av lagreglering. Flera av dessa har dock ifrågasatt det lämpliga i att de nya lagreglerna tas in i upphovsrättslagen.

Skälen för mitt förslag: Att tekniken på datorområdet har utvecklats mycket snabbt har jag nyss nämnt. Detta gäller i särskilt hög grad i fråga om integrerade kretsar (s. k. chips). Utvecklingen här har gått mot allt mindre enheter med allt större kapacitet. Beträffande den tekniska bakgrunden i fråga om framställningsmetoder, kopieringsförfarande m. m. hänvisas till upphovsrättsutredningens framställning i dessa delar (betänkandet s. 113–116).

I takt med den förbättrade tekniken har också det kommersiella intresset för dessa produkter ökat. Behovet av ett fungerande rättsskydd på området har därigenom vuxit sig allt starkare. Som en följd av detta har, som angetts i föregående avsnitt, USA och Japan redan genomfört lagstiftning som ger ett sådant skydd. Ett arbete med lagstiftning av detta slag pågår också i åtskilliga andra länder.

Kostnaderna för utveckling av kretsmönster i chips är mycket höga. Det krävs stora tekniska utvecklingsinsatser för att så effektivt som möjligt utnyttja en kiselplatta och få de erforderliga tekniska komponenterna att fungera på det mest ändamålsenliga sättet. Utvecklingskostnaden för ett enda chip har angetts kunna uppgå till 100 milj. dollar. Däremot är det tekniskt möjligt att för en förhållandevis ringa kostnad så att säga "gå bakvägen" och lösa upp ett chip i dess olika lager, som sedan kan efter-

Man kan alltså utan några egna utvecklingskostnader tillgodogöra sig det arbete som någon annan har utfört och själv framställa exakt likadana chips. Dessa chips kan säljas till ett avsevärt lägre pris än det till vilket originalchipet kan saluföras. När detta utnyttjas kommersiellt blir följden en oacceptabel snedvridning av konkurrensen. Förfarandet kan vidare hindra stimulansen för och möjligheterna till nyskapande på området. Det är med hänsyn härtill uppenbart att en okontrollerad kopiering på chipsområdet inte kan godtas. Ett skydd för kretsmönster i chips är därför enligt min uppfattning nödvändigt.

Det finns därvid anledning att analysera de befintliga skyddsformerna på det intellektuella rättsskyddets område och se i vilken utsträckning dessa kan tillämpas. Vad först angår möjligheterna till skydd genom patent kan konstateras att dessa är begränsade. Förutsättningarna för att få patent är att en uppfinning är ny, har teknisk effekt och når "uppfinningshöjd". Genom patent ges alltså i princip ett skydd för industriellt användbara idéer. Själva framställningsprocessen i fråga om chips kan alltså ges patentskydd. Under förutsättning att produkten innehåller något tekniskt nytt som når uppfinningshöjd kan vidare ges skydd också för själva kretsmönstret i den del som uppfyller dessa krav. Oftast är emellertid inte idéerna i ett kretsmönster nya, och de når i allmänhet inte heller uppfinningshöjd. Skyddsbehovet är snarare anknutet till själva utformningen av mönstret.

Mönsterskyddslagen (1970:485) skyddar enligt 1 § "förebilder för en varas utseende eller för ett ornament". Det är uppenbart att den inte kan vara tillämplig på kretsmönstret i en halvledarprodukt.

Ett visst skydd för chips kan ges genom varumärkeslagstiftningen och genom lagstiftningen om skydd mot illojal konkurrens. Detta skydd blir dock inte tillräckligt eftersom det inte tar fasta på den intellektuella prestationen bakom kretsmönstret. Varumärkeslagstiftningen hindrar dessutom endast under vissa omständigheter framställning av exemplar av produkten.

Upphovsrättsutredningen har analyserat möjligheterna av ett upphovsrättsligt skydd för produkter av detta slag och kommit till resultatet att integrerade kretsar under vissa förutsättningar skulle kunna utgöra skyddade verk i upphovsrättslig mening. Som utredningen har konstaterat är det emellertid osäkert hur långt ett sådant skydd sträcker sig.

Sammanfattningsvis kan alltså noteras att den lagstiftning som för närvarande gäller på immaterialrättens område inte ger ett uttömmande skydd för integrerade kretsar. Det råder också en osäkerhet om hur långt det skydd som t. ex. upphovsrättslagen erbjuder sträcker sig. Denna osäkerhet kan undanröjas endast genom att det skapas en särskild skyddsform för kretsmönstren. Härigenom skulle detta skydd också kunna anpassas till de särskilda förhållanden som kännetecknar dessa produkter. Samtidigt bör det göras klart att något skydd för kretsmönstret som sådant inte längre kan ges inom ramen för upphovsrätten.

Kretsmönster bör alltså inte i något avseende skyddas enligt upphovsrättslagen i fortsättningen. Jag kan för min del inte se någon nackdel i detta. Tvärtom är det enligt min mening angeläget att det står klart hur långt det immaterialrättsliga skyddet sträcker sig för dessa produkter. Sådan klarhet torde uppnås endast genom ett särskilt skydd för kretsmönster som är fristående från det rättsskydd som skulle kunna följa av bestämmelserna i upphovsrättslagen.

Sveriges anslutning till Bernkonventionen och Världskonventionen för upphovsrätt kan inte heller lägga något hinder i vägen för den lagtekniska lösning som jag har förordat. Jag vill här i första hand erinra om utformningen av den amerikanska lagstiftning som jag har redogjort för i föregående avsnitt. Även lagstiftningen i Japan liksom inriktningen på arbetet inom EG och i WIPO innebär ett särskilt skydd vilket utesluter Bernkonventionens och Världskonventionens tillämplighet. Inom WIPO:s expertkommitté har det rått enighet om att detta förfarande är konventionsenligt.

Jag förordar således att rättsskyddet för mönster i integrerade kretsar regleras genom en särskild lag och inte genom ett tillägg i upphovsrättslagen. En sådan ordning skulle stå i överensstämmelse med den lagtekniska lösning som planeras i Danmark. Härigenom skapas alltså goda förutsättningar för rättslikhet i den nordiska lagstiftningen på området.

Viktigt är också att lagen kan utformas i nära anslutning till motsvarande lagstiftning i USA. Avsikten är nämligen att förhandlingar på bilateral basis senare skall tas upp om ett permanent skydd enligt den amerikanska lagstiftningen för svenska produkter. En förutsättning för att uppnå detta torde vara att den svenska lagstiftningen erbjuder i huvudsak samma rättsskydd som den amerikanska. Dessa förhandlingar måste ha avslutats innan tiden för det provisoriska skyddet för svenska produkter har gått ut, dvs. före den 8 november 1987.

Det är vidare angeläget att så långt möjligt beakta vad som har framkommit angående EG-direktivet och vad som har förekommit under överläggningarna i WIPO:s expertkommitté. Varken arbetet inom EG eller WIPO har emellertid ännu slutförts. Frågan om ett permanent skydd för svenska produkter i USA är av sådan utomordentlig betydelse för Sveriges högteknologiindustri att den inte kan anstå i avvaktan på arbetet i EG och WIPO. Jag vill därför redan nu förutskicka att det inte kan uteslutas att det, när EG-direktivet resp. en särskild konvention i ämnet har antagits, kan finnas behov att göra någon mindre justering i den lagstiftning som jag nu föreslår.

Vad jag nu har angett utgör de utgångspunkter som enligt min mening bör ligga till grund för utformningen av rättsskyddet för integrerade kretsar. I det följande avser jag att behandla frågor om

- ensamrätten i avsnitt 3.2,
- exemplarframställning för analys m. m. i avsnitt 3.3,
- skyddstiden i avsnitt 3.4,
- överlåtelse av rätten i avsnitt 3.5,
- intrång i rättigheterna i avsnitt 3.6,
- behörig domstol m. m. i avsnitt 3.7,
- det geografiska tillämpningsområdet i avsnitt 3.8, och

ikraftträdande m. m. i avsnitt 3.9.

Mina kommentarer till de enskilda lagbestämmelserna återfinns i specialmotiveringen (avsnitt 5).

3.2 Ensamrätten

Mitt förslag: Den som har skapat mönstret för en integrerad krets skall, utan något krav på registrering, ha en ensamrätt att framställa exemplar av detta, att utföra mönstret på eller i ett materiellt underlag och att sprida exemplar av kretsmönstret till allmänheten.

Utredningens förslag: Överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har motsatt sig förslaget om att den som har skapat mönstret för en integrerad krets skall ges en ensamrätt i de avseenden som har föreslagits. En remissinstans har förordat ett krav på dokumentation av mönstrets utformning.

Skälen för mitt förslag: Som jag har anfört i föregående avsnitt kan en okontrollerad kopiering av chips inte godtas. Med hänsyn till de stora ekonomiska värden som är förenade med att utveckla sådana produkter är det nödvändigt att den som har skapat ett kretsmönster får reella möjligheter att kontrollera användningen av detta mönster. Detta syfte kan tillgodoses genom att det införs en bestämmelse som ger mönsterskaparen ensamrätt att framställa exemplar av mönstret och att sprida det till allmänheten.

Framställningen av en integrerad krets innebär förenklat uttryckt att ett mönster överförs från en ritning till en kiselskiva genom ett fotografiskt förfarande, kombinerat med olika kemiska etsningsprocesser. I stället för att finnas i en ritning kan det ursprungliga mönstret ha lagrats i en dator. Även sådana förfaranden där mönstret utförs på ett materiellt underlag bör omfattas av ensamrätten.

När det gäller spridningsrätten bör denna ges samma huvudsakliga innehåll som den rätt upphovsmannen har enligt 2 § upphovsrättslagen att kontrollera spridning av exemplar av upphovsrättsligt skyddade verk. Den som har skapat ett kretsmönster bör sålunda ha en uteslutande rätt beträffande exemplar av mönstret att bjuda ut dem till försäljning, hyra ut dem, låna ut dem eller på annat sätt sprida dem till allmänheten. När däremot produkter vari kretsmönstret ingår har spritts till allmänheten med rättighetshavarens samtycke, antingen i ett chip eller som en del i en större produkt (t. ex. klockor, miniräknare), bör spridningsrätten inte kvarstå. Sådana produkter bör alltså utan samtycke få säljas vidare eller göras till föremål för uthyrning eller utlåning till allmänheten.

En särskild fråga är om den ensamrätt som jag nu har förordat bör uppstå automatiskt, dvs. redan genom tillkomsten av mönstret, eller om den bör kräva registrering eller någon annan form av offentliggörande.

Den amerikanska och den japanska lagstiftningen på området innehåller krav på registrering. Det tidigare nämnda utkastet till EG-direktiv öppnar vidare en möjlighet för medlemsstaterna att föreskriva registrering av

kretsmönstret men gör inte sådan registrering obligatorisk. WIPO:s konventionsutkast bygger på i huvudsak samma princip.

Varken det danska eller det norska utredningsförslaget innehåller något krav på registrering eller andra formaliteter för att erhålla skydd för chips. Vid nordiska departementsöverläggningar i frågan har också framkommit, att det åtminstone inte för närvarande finns några planer på ett obligatoriskt registreringsförfarande. Jag ser inte heller något särskilt behov av att nu ställa upp ett sådant krav i den svenska lagstiftningen. Kretsmönster torde vara tämligen lätta att identifiera för specialister, och risken för dubbelskapande har sagts vara praktiskt sett utesluten. Härtill kommer att ett system med registrering skulle ta tid att bygga upp och samtidigt kunna medföra höga kostnader. I likhet med den stora majoriteten av remissinstanser anser jag därför att skyddet för integrerade kretsar skall gälla utan registrering eller något annat liknande formbundet förfarande.

3.3 Exemplarframställning för analys m. m.

Mitt förslag: Utan hinder av ensamrätten till ett kretsmönster skall exemplar av detta kunna framställas för undervisning eller analys. Också enstaka exemplar skall kunna kopieras för enskilt bruk.

Utredningens förslag: Överensstämmer med mitt förslag utom när det gäller rätten att kopiera kretsmönster för enskilt bruk.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har närmare berört frågan.

Skälen för mitt förslag: I undervisningssammanhang eller för teknisk vidareutveckling av en produkt kan det ibland finnas ett behov av att först "bryta ner" ett kretsmönster och att sedan framställa exemplar av det för att studera dess uppbyggnad. Utan uttryckliga bestämmelser, som inskränker den ensamrätt i fråga om mångfaldigande som jag har föreslagit, skulle ett sådant förfarande inte vara tillåtet. Detta analysförfarande brukar med en engelsk term benämnas "reverse engineering". Det är tillåtet både enligt den amerikanska och enligt den japanska lagstiftningen.

I likhet med utredningen finner jag en sådan inskränkning i ensamrätten väl motiverad. Genom att tillåta exemplarframställning för de ändamål som har angetts skapas goda förutsättningar för den fortsatta tekniska utvecklingen på området. Härigenom tillgodoses ett av de viktigaste syftena bakom all immaterialrättslig lagstiftning, nämligen att stimulera det andliga skapandet.

En fråga som har uppmärksamats inom arbetet i WIPO är hur långt rätten till "reverse engineering" skall utsträckas. Frågan har närmast gällt på vilket sätt den som på grundval av ett sådant förfarande har åstadkommit ett exemplar av ett kretsmönster skall få använda det exemplar som han själv har framställt. Den amerikanska lagen ger en rätt att "incorporate the result of such conduct in an original mask work which is made to be distributed". Detta torde vara att uppfatta så att, om man med hjälp av förfarandet åstadkommer ett nytt kretsmönster, detta får användas oberoende av rätten till det mönster som har använts för analysen.

Jag anser för min del att en sådan ordning är lämplig. Den ligger också helt i linje med de motiv som jag har angett för att inskränka ensamrätten. Sådana exemplar som inte skiljer sig markant från det ursprungliga mönstret utan endast kan sägas utgöra en bearbetning av detta bör däremot inte få användas för annat ändamål än det som exemplaret har framställts för, dvs. antingen analys eller undervisning.

En annan fråga är i vilken utsträckning det skall vara tillåtet att framställa exemplar av kretsmönster uteslutande för enskilt bruk. Inom upphovsrätten medges i princip sådan kopiering (11 § upphovsrättslagen). Även patenträtten undantar från ensamrätten sådant utnyttjande som inte sker yrkesmässigt; jfr 3 § patentlagen (1967: 837). Bakgrunden till bestämmelserna är att det inte har ansetts lämpligt att låta ensamrätten omfatta även sådan exemplarframställning som äger rum inom den privata sfären.

Motsvarande synpunkter gör sig enligt min mening gällande också i fråga om framställning av exemplar av kretsmönster. Det kan t. ex. finnas intresse av att kopiera en sida ur en facktidskrift som upptar en ritning av mönstret. Här bör särskilt observeras att denna kopiering i enlighet med vad jag nyss har angett är tillåten enligt gällande lagstiftning. En ändring på denna punkt som skulle förbjuda kopiering i fortsättningen och därmed – enligt vad jag föreslår i detta avseende – kunna föranleda straff bör inte göras utan starka skäl. Några sådana skäl föreligger inte enligt min uppfattning.

En bestämmelse som tillåter kopiering för enskilt bruk ger också en rätt att för detta ändamål framställa enstaka exemplar av ett chip som innehåller kretsmönstret. Jag kan emellertid inte se att en sådan ordning skulle kunna medföra någon större skada för den som har skapat mönstret. Det torde nämligen inte vara möjligt att göra en sådan kopiering utan tillgång till den oerhört komplicerade apparatur som erfordras för framställning av chips. Fallet skulle alltså inte vara särskilt praktiskt. Om man tillåter kopiering av detta slag undviks vidare de gränsdragningsproblem som annars skulle uppkomma mellan tillåten exemplarframställning i analysyfte och otillåten exemplarframställning för enskilt bruk.

3.4 Skyddstiden

Mitt förslag: Ensamrätten skall bestå till utgången av det tionde året efter det år då mönstret först kommersiellt utnyttjades.

Utredningens förslag: Överensstämmer med mitt förslag utom beträffande utgångspunkten för beräkningen av skyddstiden.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser har tillstyrkt utredningens förslag i dess helhet, men ingen har uttalat sig särskilt på denna punkt.

Skälen för mitt förslag: Som jag har nämnt tidigare går den tekniska utvecklingen på området oerhört snabbt. Det torde därför inte finnas något behov av en särskilt lång skyddstid för de produkter det här är fråga om. I de amerikanska och japanska lagarna föreskrivs en skyddstid om tio år.

Samma period anges i utkastet till EG-direktiv liksom i WIPO:s konventionsutkast.

Prop. 1986/87: 49

Med hänsyn till vad som är känt om den tekniska utvecklingen anser jag inte att skyddsbehovet gör sig gällande längre tid än tio år. Jag kan därför ställa mig bakom utredningens förslag om en skyddstid av denna längd. Däremot kan jag inte ansluta mig till utredningens uppfattning att tiden skall räknas från det år då kretsmönstret skapades. Denna tidpunkt kan nämligen vara svår att fastställa. Vidare gör sig skyddsbehovet starkast gällande när mönstret har förts ut på marknaden. Därför anser jag att utgångspunkten för skyddstiden, i likhet med vad som föreskrivs i lagstiftningen i USA, bör vara den tidpunkt då kretsmönstret för första gången utnyttjades kommersiellt.

3.5 Överlåtelse av rätten

Mitt förslag: Rätten till ett kretsmönster skall kunna överlåtas. Vidareöverlåtelse får inte ske utan att särskilt avtal därom föreligger.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt förslag.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har berört frågan om rättens övergång i allmänhet.

Skälen för mitt förslag: I likhet med vad som gäller för andra immateriella rättigheter bör rätten till ett kretsmönster kunna överlåtas. Parterna bör ha full frihet att själva reglera villkoren för överlåtelsen. Överlåtelse av rätten till ett kretsmönster bör dock enligt min mening inte innebära en rätt för förvärvaren att vidareöverlåta rätten, om inte parterna uttryckligen har avtalat detta. Däremot ser jag inget behov av att särskilt reglera frågan om en eventuell rätt att göra ändringar i ett kretsmönster.

3.6 Intrång i rättigheterna

Mitt förslag: Straff- och skadeståndssanktioner, liksom föreskrifter om förverkande och särskilda bestämmelser som ger en domstol rätt att meddela föreskrifter i syfte att förhindra fortsatt intrång, införs efter mönster av upphovsrättslagen.

Utredningens förslag: Har samma syfte som mitt förslag.

Remissinstanserna: Frågan har inte berörts av remissinstanserna.

Skälen för mitt förslag: Intrång i de rättigheter som skyddas enligt upphovsrättslagen kan enligt särskilda bestämmelser i den lagen medföra straffansvar i form av bötesstraff eller fängelse i upp till två år. En förutsättning för straffansvar är att gärningen har skett uppsåtligen eller av grov oaktsamhet. Intrång föreligger även när någon för spridning till allmänheten i Sverige för in exemplar av skyddade verk, om exemplaren har framställts utomlands under sådana omständigheter att en framställning av detta slag i Sverige skulle ha varit straffbar. Upphovsrättslagen innehåller

också bestämmelser om skadestånd vid intrång. Förutom det vederlag som alltid skall utgå för utnyttjandet kan redan vid sådan oaktsamhet som inte är grov utgå ersättning för annan förlust än uteblivet vederlag, liksom för lidande och annat förfång. Vidare kan domstolen förordna att olovligt framställda exemplar mot lösen skall avstås till rättighetshavaren eller förstöras eller att andra åtgärder i syfte att förhindra fortsatt missbruk skall vidtas med sådana exemplar.

Det upphovsrättsliga sanktionssystemet fick sin nuvarande utformning genom en lagändring år 1982 (prop. 1981/82: 152). Ändringen innebar bl. a. en väsentlig skärpning av påföljderna som syftade till att komma till rätta med den tilltagande olovligen kopieringen av upphovsrättsligt skyddade verk. Denna kopiering kunde ofta vara av stor omfattning och vålla betydande ekonomisk skada för rättighetshavarna.

De intressen som 1982 års lagändring avsåg att tillgodose gör sig starkt gällande även i fråga om skyddet för kretsmönster. Med hänsyn till vad jag tidigare har anfört om behovet av ett effektivt skydd är det samtidigt nödvändigt att detta förenas med effektiva sanktioner.

Enligt min mening kan de sanktioner i form av straff och skadestånd som föreskrivs i upphovsrättslagen vid intrång i upphovsrätt uppfylla dessa krav på effektivitet. Det är också angeläget att domstolen får möjlighet att förordna om särskilda åtgärder för att förebygga fortsatt intrång och att egendom som har samband med intrånget under vissa omständigheter skall kunna förverkas.

När det gäller den närmare utformningen av skadeståndsbestämmelsen skulle i och för sig kunna övervägas att låta 58 § patentlagen (1967: 837) tjäna som förebild. Denna bestämmelse har nyligen ändrats (prop. 1985/86: 86, LU 29, rskr. 177, SFS 1986: 233) i syfte att förbättra patenthavarens möjlighet att få full ersättning för den skada han lider vid patentintrång. Samma intresse gör sig givetvis gällande när det gäller att ersätta mönsterskaparen för den skada som uppkommer vid intrång i rätten till ett kretsmönster.

Intrång av senast angivet slag företer emellertid större likheter med det slags intrång som sker genom piratkopiering av upphovsrättsligt skyddade verk och genom spridning av sådana piratkopior. Som jag har anfört tidigare (avsnitt 3.1) skulle kretsmönster i ett visst utförande under en övergångstid kunna utgöra verk i upphovsrättslagens mening. Möjligheterna till skadestånd vid intrång i rätten till ett sådant kretsmönster skulle därför bedömas enligt upphovsrättslagen. Enligt min mening är det angeläget att frågan om rätten till ersättning vid kretsmönsterintrång bedöms enligt samma grunder, oavsett om mönstret skyddas enligt upphovsrättslagen eller enligt den särskilda lagen om skydd för kretsmönster i halvledarprodukter. Skadeståndsbestämmelsen bör därför liksom straffbestämmelsen utformas med upphovsrättslagen som förebild.

Mitt förslag: Frågor om intrång i rätten till kretsmönster skall prövas av de allmänna domstolarna enligt vanliga forumregler.

Utredningens förslag: Utredningen har inte närmare berört frågan.

Remissinstanserna: Några remissinstanser har ifrågasatt om de allmänna domstolarna har nödvändig kompetens för de tekniskt komplicerade frågor som kan komma upp i "datorsammanhang". Ett par av dessa remissinstanser anser visserligen att allmänna forumregler bör gälla men att domstolarnas tekniska kompetens bör förstärkas. Ett par andra vill anknyta till den rättegångsordning som gäller för patentprocessen.

Skälen för mitt förslag: Frågor om intrång i upphovsrätt prövas av de allmänna domstolarna. I vissa typer av mål gäller dock särskilda forumregler. Sålunda har Stockholms tingsrätt exklusiv behörighet att i första instans pröva mål om ljudradio- eller televisionsutsändning i strid mot upphovsrättslagen (58 §) och mål om televisionsutsändning i strid mot lagen (1960: 730) om rätt till fotografisk bild (20 §). Även i vissa patentmål, bl. a. mål om patentintrång, har Stockholms tingsrätt en motsvarande exklusiv behörighet (65 § patentlagen).

Det främsta skälet för att koncentrera mål av de kategorier jag nu nämnt till vissa domstolar är att dessa mål har bedömts innefatta så speciella frågor att det är befogat med en koncentration av detta slag för att garantera att domstolen har tillräcklig sakkunskap och erfarenhet. I samma syfte har man i patentmålen tillfört domstolen särskilda ledamöter med tekniska kunskaper i de aktuella frågorna. Också komplicerade mål om ekonomisk brottslighet handläggs företrädesvis av vissa tingsrätter som samtidigt har tillgång till särskild expertis.

Mål om intrång i rätten till kretsmönster kan komma att innefatta tekniska och andra frågor av komplicerat och speciellt slag. Detta talar naturligtvis för att man genomför en motsvarande koncentration för dessa mål. En sådan koncentration kan emellertid också medföra nackdelar från såväl principiell som praktisk synpunkt (jfr prop. 1984/85: 178 s. 27 ff). Frågorna om koncentration av mål till vissa domstolar och om expertmedverkan kommer sannolikt att belysas från mer generella utgångspunkter av rättegångsutredningen (Ju 1977: 06) i ett betänkande som väntas inom något halvår. Med hänsyn härtill anser jag övervägande skäl tala för att i föreliggande sammanhang inte frångå principen om tingsrätternas lika behörighet.

3.8 Det geografiska tillämpningsområdet

Mitt förslag: Det särskilda skyddet skall gälla sådana kretsmönster som har skapats av svenska medborgare eller personer som har sin vanliga vistelseort i Sverige, liksom sådana kretsmönster som först har utgetts i Sverige. Regeringen bemyndigas att under förutsättning av ömsesidighet utsträcka tillämpningsområdet.

Utredningens förslag: Överensstämmer med mitt förslag.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har berört frågan.

Skälen för mitt förslag: Immaterialrätten har en påtagligt internationell karaktär. De flesta länder är också bundna av olika internationella överenskommelser på området. Dessa överenskommelser bygger genomgående på vad som brukar kallas principen om nationell behandling. Härmed avses att varje stat som är ansluten till en konvention åtar sig att genom sin nationella lagstiftning bereda medborgare i andra fördragsslutande stater samma skydd som landets egna medborgare åtnjuter.

I lagtekniskt hänseende brukar den nu beskrivna ordningen genomföras på det sättet, att de immaterialrättsliga lagarna i princip ger endast ett nationellt skydd men att regeringen bemyndigas att, under förutsättning av ömsesidighet, föreskriva att lagen skall tillämpas också i förhållande till en annan stat (jfr 62 § upphovsrättslagen).

En ordning av det slag jag nu har beskrivit bör enligt min mening genomföras i fråga om lagstiftningen om skydd för kretsmönster. Skyddet bör alltså vara rent nationellt, men regeringen bör samtidigt bemyndigas att under förutsättning av ömsesidighet förordna att lagen skall tillämpas i förhållande till andra länder.

Ett sådant bemyndigande får betydelse bl. a. om det träffas en bilateral överenskommelse med USA om ett permanent skydd för svenska produkter i USA och vice versa. Bemyndigandet skulle då kunna utnyttjas för att föreskriva att den svenska lagen skall tillämpas i förhållande till USA. Det är också angeläget att den svenska lagstiftningen kan bereda skydd för produkter som har sitt ursprung i de övriga nordiska länderna. Med stöd av bemyndigandet skulle detta kunna uppnås så snart motsvarande lagstiftning har genomförts i dessa länder. Utsträckning kan också komma i fråga i förhållande till Japan vars lagstiftning redan omfattar utländska kretsmönster.

Även en utvidgning av lagens tillämpningsområde på grund av anslutning till en multilateral överenskommelse, dvs. om arbetet inom WIPO leder fram till en sådan, kan komma att aktualiseras. Om tillträde till överenskommelsen kräver lagändring, måste dock givetvis frågan om godkännande av överenskommelsen först prövas av riksdagen.

3.9 Ikraftträdande m. m.

Det är angeläget att förhandlingar om ett permanent skydd för svenska produkter i USA tas upp i god tid innan det tillfälliga skyddet upphör i början av november nästa år. Den föreslagna lagstiftningen bör med hänsyn härtill genomföras så snart som möjligt. Lagen föreslås därför träda i kraft den 1 april 1987.

I likhet med vad som är brukligt vid ändringar i den upphovsrättsliga lagstiftningen bör de nya reglerna tillämpas också på kretsmönster som har tillkommit före den nya lagens ikraftträdande. Något skydd enligt upphovsrättslagen bör i enlighet med vad jag har anfört inledningsvis (avsnitt 3.1) inte ges för de kretsmönster som skapas efter ikraftträdandet. Där emot bör det skydd som upphovsrättslagen kan ha gett dessförinnan bestå även efter denna tidpunkt.

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats förslag till

1. lag om skydd för kretsmönster i halvledarprodukter,
2. lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.

Förslagen bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som *bilaga 4*.

5 Specialmotivering

5.1 Förslaget till lag om skydd för kretsmönster i halvledarprodukter

Skyddets omfattning

1 §

Den som har skapat mönstret för kretsarna i en halvledarprodukt har en uteslutande rätt att

1. framställa exemplar av mönstret,
2. utföra mönstret på eller i ett materiellt underlag, samt
3. göra mönstret tillgängligt för allmänheten genom att exemplar av mönstret eller produkter som mönstret ingår i bjuds ut till försäljning, uthyrning eller utlåning eller sprids till allmänheten på annat sätt.

Rätten varar till utgången av det tionde året efter det år då mönstret först kommersiellt utnyttjades.

Denna paragraf innehåller i första stycket de grundläggande bestämmelserna om de rättigheter som tillkommer skaparen av mönstret för kretsarna i en halvledarprodukt. Andra stycket reglerar skyddstiden.

Första stycket. Bestämmelsen har utformats med viss förebild av 2 § upphovsrättslagen. Med uttryckssättet "den som har skapat" avses att rätten ursprungligen uppstår hos en eller flera fysiska personer. Som framgår av 5 § kan rätten, i likhet med vad som gäller inom upphovsrätten, övergå till t. ex. en arbetsgivare genom ett anställningsavtal.

Skyddet gäller i fråga om mönstret för kretsarna i en halvledarprodukt. Med halvledare avses material som har en ledningsförmåga som ligger mellan isolatorer och metalliska ledare och vars elektriska egenskaper lätt kan modifieras med vissa tillsatser, s. k. dopämnen. De halvledare som används vid chipsframställning är främst kisel, men även andra material såsom germanium eller galliumarsenid förekommer. Från rättsskyddet utesluts kretskort och liknande produkter vilkas ledningar har tryckts eller på annat sätt anbringats på ytan av ett isolerande material.

Det skydd som lagen ger är ett formskydd och inte ett idéskydd. Idéer, principer, algoritmer osv. är alltså inte skyddade som sådana utan endast i den speciella utformning de har fått i ett visst bestämt kretsmönster.

Användningen av ordet "skapa" avser att ge uttryck för ett krav på en viss individuellt skapande insats. Mönstret måste ha en grad av originali-

tet. Helt banala produkter skall alltså inte åtnjuta skydd enligt denna lag. Kretsmönster som har skapats genom en sammanställning av enskilda okomplicerade delar, t. ex. från ett s. k. cellbibliotek, kan emellertid bli skyddade. En förutsättning är att sammanställningen som sådan ger uttryck för en självständigt skapande insats. Här kan jämföras med vad som gäller i fråga om samlingsverk enligt 5 § upphovsrättslagen. I den allmänna motiveringen har vid behandlingen av frågan om "reverse engineering" (avsnitt 3.3) berörts de problem som gäller i fråga om gränsdragningen mellan å ena sidan nyskapande och å andra sidan bearbetning av ett befintligt kretsmönster.

Bestämmelsen ställer inte upp något nyhetskrav. En följd av detta är att det åtminstone teoretiskt är möjligt för två personer att oberoende av varandra åstadkomma nästan identiskt samma utformning av kretsmönstret. I så fall har var och en av dessa ett skydd för sin utformning av mönstret. Att bevissvårigheter skulle kunna uppkomma i denna situation är uppenbart. Sannolikheten för ett oavsiktligt dubbelskapande av detta slag torde emellertid vara utomordentligt liten.

Den ensamrätt som paragrafen ger är av två slag, nämligen en rätt att mångfaldiga och en rätt att sprida exemplar. Rätten till mångfaldigande regleras i punkterna 1 och 2. Rätten avser alla typer av mångfaldigande, således både ett direkt överförande av kretsmönstret (från en ritning, ett fotonegativ, en glasplåt eller liknande) till en kiselskiva och ett överförande från en databas där kretsmönstret finns lagrat. Det är också fråga om en framställning av exemplar av mönstret, när en ritning av mönstret kopieras eller när mönstret förs över till förlagor, s. k. masker. I likhet med vad som gäller enligt upphovsrätten faller under mångfaldiganderätten också överföring av mönstret på en anordning genom vilken det kan återges, t. ex. upptagning i en dators minne.

Ensamrätten enligt punkt 3 avser alla handlingar varigenom exemplar av kretsmönstret görs tillgängliga för allmänheten. Som exempel på sådana handlingar nämns att exemplar av mönstret eller produkter som mönstret ingår i bjuds ut till försäljning, uthyrning eller utlåning. Spridningsrätten avser i första hand mönstret i ursprungligt skick. Som jag har berört i den allmänna motiveringen (avsnitt 3.3) kan även en bearbetning av ett mönster i sådan liten grad skilja sig från dess ursprung att det inte kan sägas röra sig om något egentligt nyskapande. Ett sådant mönster skulle alltså inte anses utgöra ett nytt mönster utan omfattas av den ensamrätt som tillkommer den som har skapat det ursprungliga mönstret. Det får därför inte heller spridas vidare utan dennes samtycke. Däremot är det i likhet med vad som gäller enligt 4 § andra stycket upphovsrättslagen inte fråga om intrång i ensamrätten, om någon utnyttjar vissa idéer bakom ett kretsmönster och självständigt skapar ett nytt mönster. Att så är fallet följer redan av att skyddet enligt vad som nyss har nämnts är ett formskydd och inte ett idéskydd.

Den spridningsrätt som skaparen av ett kretsmönster får enligt punkt 3 konsumeras på visst sätt genom bestämmelser i 3 §. Innebörden i och

omfattningen av denna konsumtion behandlas i specialmotiveringen till den paragrafen.

Andra stycket. Bestämmelsen reglerar endast frågan om vid vilken tidpunkt skyddet löper ut. Av första stycket följer att skyddet uppstår redan vid skapandet av mönstret. Detta åtnjuter följaktligen skydd även för tiden mellan skapandet och det första kommersiella utnyttjandet. Också ett kommersiellt utnyttjande utanför Sverige skall beaktas vid beräkningen av skyddstid.

Om ett kretsmönster inte över huvud taget utnyttjas kommersiellt, börjar inte någon skyddstid att löpa. Konsekvensen av detta blir att sådana mönster får ett skydd som består för all framtid. Med hänsyn till den tekniska utvecklingen på området torde dock ett sådant mönster ganska snabbt komma att mista sitt kommersiella intresse. Det kan därför knappast uppkomma några problem med ett bestående skydd i dessa situationer. Det är ju inte heller enskilda idéer bakom mönstrets utformning eller särskilda detaljer i detta som skyddas utan utformningen som sådan. Behovet av ett rättsskydd framträder därför egentligen inte förrän mönstret genom kommersiellt utnyttjande har fått allmän spridning.

Om ett kretsmönster har tillkommit som resultat av en bearbetning av ett tidigare mönster, börjar en särskild skyddstid att löpa för bearbetningen. En förutsättning för detta är förstas att bearbetningen uppfyller de nyss nämnda kraven på individuellt skapande insats.

Ett skydd av det slag som skapas genom förevarande lag utesluter inte i och för sig att även andra skyddsformer – bortsett från det särskilda undantag som görs för upphovsrättens del (10 § upphovsrättslagen) – kan bli aktuella. Om exempelvis de krav som gäller för patenterbarhet är uppfyllda, bör sålunda patent kunna meddelas för t. ex. en tillverkningsmetod för integrerade kretsar eller för vissa idéer bakom dessa eller den tekniska lösningen av ett problem i utformningen av kretsmönstret.

Inskränkningar i skyddet

2 §

Utän hinder av 1 § får exemplar framställas av kretsmönstret uteslutande för undervisning om eller analys av mönstret. Enstaka exemplar får också framställas för enskilt bruk. Sålunda framställda exemplar får inte utnyttjas för något annat ändamål.

Paragrafen innehåller inskränkningar i ensamrätten till exemplarframställning enligt 1 §. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak en bestämmelse i den amerikanska lagen (Section 906).

Den exemplarframställning som möjliggörs genom bestämmelsen tar i första hand sikte på utförande av mönstret på papper eller liknande men gäller enligt sin ordalydelse också för överföring av mönster till t. ex. en kiselskiva.

Till en början regleras exemplarframställning i undervisningssyfte och framställning i syfte att analysera mönstret. Det senare förfarandet brukar med en engelsk term benämnas "reverse engineering".

Den närmare innebörden av begreppet "reverse engineering" har berörts i den allmänna motiveringen (avsnitt 3.3). Också när det gäller gränsdragningen mellan bearbetning och nyskapande hänvisas till den allmänna motiveringen.

När det gäller exemplarframställning för undervisningsändamål har inga särskilda begränsningar ställts upp i fråga om slaget av undervisning. Bestämmelsen omfattar således alla former av undervisning, t. ex. i tekniska skolor, kursverksamhet och liknande.

Vidare tillåter bestämmelsen sådan exemplarframställning som sker uteslutande för enskilt bruk. Även denna fråga har behandlats närmare i den allmänna motiveringen. I likhet med vad som gäller enligt 11 § upphovsrättslagen ger bestämmelsen endast en rätt att framställa enstaka exemplar av kretsmönstret för enskilt bruk. Begreppet "enstaka" bör tolkas på samma sätt som inom upphovsrätten (prop. 1960: 17 s. 109, 1 LU 1960: 41 s. 51 f.). Även i övrigt bör uttrycket "enskilt bruk" i detta sammanhang ges samma tolkning som i upphovsrättslagen.

De exemplar som har framställts med stöd av bestämmelsen, dvs. för undervisningsändamål, analys eller enskilt bruk, får inte utnyttjas för något annat ändamål.

3 §

Exemplar av kretsmönster eller av produkter vari kretsmönster ingår får spridas vidare när de med mönsterskaparens samtycke har spritts till allmänheten.

Paragrafen innehåller inskränkningar i den spridningsrätt som enligt 1 § första stycket 3 tillkommer skaparen av ett kretsmönster. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak vad som inom upphovsrätten gäller för konsumtion av spridningsrätten till litterära eller musikaliska verk enligt 23 § upphovsrättslagen och till konstverk enligt 25 § samma lag. Exemplar av ett kretsmönster kan utgöras av antingen en ritning av kretsmönstret eller en avbildning av detta, t. ex. i en bok, eller ett chip vari kretsmönstret ingår. Som exempel på produkter som kan innehålla kretsmönster kan nämnas klockor, miniräknare eller större produkter – t. ex. hushållsmaskiner – som innehåller ett chip med kretsmönstret.

Paragrafen uppställer inte något krav på att den första spridningsåtgärden skall ha skett i Sverige. Exemplar som med mönsterskaparens samtycke har spritts till allmänheten i ett annat land får alltså enligt bestämmelsen spridas vidare även i Sverige.

4 §

Om ett exemplar av ett kretsmönster utgör allmän handling, skall exemplaret utan hinder av 1 § tillhandahållas i den ordning som föreskrivs i 2 kap. tryckfrihetsförordningen.

Paragrafen är utformad efter mönster av 24 a § upphovsrättslagen. Frågan huruvida ett exemplar av ett kretsmönster kan utgöra allmän handling får bedömas enligt tryckfrihetsförordningens bestämmelser (jfr 2 kap. 3 §).

5 §

Rätten enligt 1 § kan helt eller delvis överlåtas. Överlåtelse av ett exemplar av mönstret innefattar inte överlåtelse av rätten till mönstret.

Om annat inte har avtalats, får den till vilken rätten har överlåtits inte överlåta rätten vidare. Ingår rätten i en rörelse får den dock överlåtas i samband med överlåtelse av rörelsen eller en del av denna.

Paragrafen motsvarar i huvudsak 27 och 28 §§ upphovsrättslagen.

Första stycket. Sådan överlåtelse som avses här kan ske genom ett uttryckligt avtal, ofta s. k. licensupplåtelse, eller genom ett uppdrags- eller anställningsavtal. Här råder fullständig avtalsfrihet. Parterna kan alltså själva reglera villkoren för en överlåtelse av rätten. Detta gäller även i fråga om en sådan överlåtelse som sker genom ett anställningsavtal. I likhet med vad som enligt 27 § upphovsrättslagen gäller för upphovsrätt slås det fast att överlåtelse av ett exemplar av ett kretsmönster inte innefattar överlåtelse av rätten till mönstret.

Andra stycket. Ett undantag från förbudet att utan särskilt avtal överlåta rätten vidare föreligger om rätten ingår i en rörelse. I ett sådant fall får den överlåtas i samband med överlåtelse av rörelsen eller en del av rörelsen utan att det krävs något särskilt avtal om rätt till överlåtelse.

I 28 § upphovsrättslagen sägs i fråga om överlåtelse av rätten i samband med överlåtelse av rörelse eller del därav, att överlåtaren dock alltjämt svarar för avtalets fullgörande. Att så är fallet har ansetts följa av allmänna obligationsrättsliga principer (jfr SOU 1956: 25 s. 291). Vid tillkomsten av upphovsrättslagen fann man dock att detta för tydlighetens skull borde komma till direkt uttryck i lagtexten (prop. 1960: 17 s. 179). I förevarande paragraf har ett tillägg av motsvarande innehåll ansetts överflödigt.

Straff

6 §

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet vidtar en åtgärd som innebär intrång i rätten enligt 1 § skall dömas till böter eller fängelse i högst två år. Till samma straff döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet till landet för spridning till allmänheten inför exemplar av kretsmönster som har framställts utomlands under sådana omständigheter att motsvarande framställning här skulle ha varit straffbar.

För försök eller förberedelse till brott enligt första stycket döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

Åklagare får väcka åtal för brott enligt första eller andra stycket endast om målsäganden anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.

Första och andra styckena. Bestämmelserna är utformade efter mönster av 53 § upphovsrättslagen, som erhöll sin nuvarande lydelse genom en ändring år 1982. Ändringen innebar att straffmaximum för intrång i upphovsrätt skärptes från fängelse i högst sex månader till fängelse i högst två år. Vidare infördes straff även för försök och förberedelse till brott.

Anknytningen av straffstadgandet till vad som gäller inom upphovsrätten har berörts i den allmänna motiveringen. Som framhölls i samband med ändringen i upphovsrättslagen år 1982 (prop. 1981/82: 152 s. 27) innebär det straffmaximum som paragrafen innehåller att preskriptionstiden för åtal blir fem år. Möjligheterna att tillgripa tvångsmedel i form av häktning och anhållande blir därmed också avsevärt större än de skulle ha blivit med ett lägre straffmaximum (24 kap. 1 och 5 §§ rättegångsbalken). Med hänsyn till att straffmaximum överstiger fängelse ett år kan vidare utlämning till främmande stat äga rum (4 § lagen (1957: 668) om utlämning för brott).

En förutsättning för att ett rättighetsintrång skall vara straffbart är att intrånget har skett uppsåtligen eller av grov oaktsamhet. Samma subjektiva rekvisit gäller även i fråga om kännedom om de omständigheter under vilka en framställning har skett utom landet. För straffbarhet i sådana fall krävs alltså antingen vetskap om att mönstret har framställts under sådana omständigheter att en motsvarande framställning här skulle ha varit straffbar eller en sådan underlåtenhet att ta reda på de närmare omständigheterna som kan betecknas som grovt oaktsam.

Tredje stycket. Bestämmelsen motsvarar 59 § första stycket upphovsrättslagen. Bestämmelser av likartat innehåll återfinns på åtskilliga andra håll inom specialstraffrätten. Vid bedömande av om åtal är påkallat från allmän synpunkt bör särskilt beaktas vikten av ett kraftfullt ingripande mot piratverksamhet i olika former.

Ett skäl till att åklagaren har getts en självständig rätt att väcka åtal är att det i likhet med vad som gäller inom upphovsrätten ibland kan vara svårt att finna målsäganden eller få kontakt med denne. Det kan vidare vara osäkert vem som är målsägande, t. ex. då man i samband med husranssakan eller annan tvångsåtgärd utöver de exemplar som omfattas av angivelse påträffar även annat material som uppenbarligen eller med stor sannolikhet har framställts olovligt. I sådana fall bör åklagaren vara oförhindrad att på eget initiativ väcka åtal för intrånget. Det kan också tänkas förekomma situationer där målsäganden av speciella skäl inte själv vill ingripa men där det ändå från allmän synpunkt kan vara viktigt att gärningen inte får passera opåtalad. Självfallet bör emellertid vid prövningen av om åtal skall ske hänsyn tas till målsägandens inställning.

Skadestånd

7 §

Den som i strid mot denna lag utnyttjar ett kretsmönster skall till innehavaren av rätten till mönstret utge ersättning som utgör skäligt vederlag för utnyttjandet.

Sker det uppsåtligen eller av oaktsamhet skall ersättning utges även för annan förlust än uteblivet vederlag liksom för lidande eller annat förfång.

Paragrafen är utformad efter förebild av 54 § upphovsrättslagen. En bestämmelse med motsvarande innehåll återfinns också i 58 § patentlagen (1967: 837).

Första stycket. Bestämmelsen överensstämmer i huvudsak med 54 § första stycket upphovsrättslagen och ger samma resultat som 58 § andra stycket patentlagen.

Bestämmelsen tar fasta på vad som objektivt sett är ett rättsstridigt utnyttjande av ett kretsmönster. Det saknar alltså betydelse vilka subjektiva rekvisit som har förelegat. Ersättning enligt detta stycke skall följaktligen utges även vid intrång som sker i god tro. Skälet till detta är att den som utan tillstånd utnyttjar en produkt som åtnjuter immaterialrättsligt skydd inte skall komma i ett bättre läge ekonomiskt sett än den som i vederbörlig ordning har skaffat sig erforderligt tillstånd. Någon rätt till ersättning utöver vederlag för utnyttjandet föreligger inte i godtrosfallen.

Med skäligt vederlag för utnyttjandet avses den avgift som borde ha utgetts om rätten till mönstret hade upplåtits. Ersättningen utgår även om rättighetshavaren faktiskt inte har lidit någon förlust till följd av intrånget. Storleken av den avgift som borde ha utgått får avgöras med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet.

Andra stycket. Bestämmelsen motsvarar 54 § andra stycket upphovsrättslagen. Den ger vid uppsåtliga intrång och sådana intrång som har skett av oaktsamhet rättighetshavaren rätt till ersättning utöver vad som utges som vederlag för utnyttjandet. I dessa fall tas sålunda hänsyn också till den förlust utöver uteblivet vederlag som rättighetshavaren har lidit till följd av intrånget. Som exempel på sådan ersättningsgill skada kan anges nedgång i försäljningen, uteblivna beställningar och förlorade möjligheter att exploatera ett mönster på ett särskilt vinstgivande sätt.

Ersättning skall vidare utges för lidande eller annat förfång. Vad som närmast kan komma i fråga är situationer där intrånget har skadat rättighetshavarens goodwill, t. ex. genom att en undermålig produkt som kan förväxlas med rättighetshavarens har förts på marknaden.

Inlösen m. m.

8 §

Den som vidtar en åtgärd som innebär intrång i rätten enligt 1 § eller som innebär en sådan överträdelse som avses i 6 § är skyldig att, om det är skäligt, mot lösen avstå den egendom med avseende på vilken intrång föreligger till den som innehar rätten till kretsmönstret.

I stället för att förordna om inlösen enligt första stycket får domstol, om det är skäligt, besluta att egendomen skall förstöras, ändras eller utsättas för annan åtgärd som är ägnad att förebygga missbruk. Detta gäller dock inte om förverkande eller åtgärd som är ägnad att förebygga missbruk skall beslutas enligt 36 kap. brottsbalken. Talan som avses i detta stycke förs av den som innehar rätten till kretsmönstret. Sådan talan får väckas även av åklagaren om det är påkallat från allmän synpunkt.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller inte mot den som i god tro har förvärvat egendomen eller en särskild rätt till den.

Paragrafen innehåller bestämmelser om åtgärder mot olagligt framställda exemplar och egendom som har använts som hjälpmedel vid framställning av sådana exemplar. Syftet med bestämmelserna är främst att ge domstolen en möjlighet att förebygga att den som olovligen har framställt exem-

plar får tillfälle att utnyttja dem i konkurrens med den som innehar rätten till kretsmonstret. Åtgärder skall också kunna vidtas bl. a. beträffande exemplar som visserligen har framställts på lagenligt sätt men som därefter har gjorts tillgängligt för allmänheten i strid mot lagen. Här syftas bl. a. på sådana fall där framställningen med stöd av 2 § har skett för undervisning eller enskilt bruk men där exemplaren senare har använts för andra ändamål.

Bestämmelserna i förevarande paragraf och i 10 § har utformats i nära överensstämmelse med 55 § upphovsrättslagen som fick sin nuvarande lydelse genom en ändring år 1982 (prop. 1981/82: 152). I allt väsentligt äger därför uttalandena i 1982 års lagstiftningsärende tillämpning även beträffande bestämmelserna i förevarande paragraf (s. 29–31, 72–74).

Det bör observeras att *första och andra stycket* i likhet med motsvarande bestämmelser i upphovsrättslagen gäller även om den bakomliggande gärningen inte är straffbar. Det förutsätts alltså inte att sådana subjektiva rekvisit föreligger att ansvar kan utdömas. Vid den skälighetsprövning rätten har att göra bör dock särskild hänsyn tas till vilken grad av uppsåt eller vållande som ligger intrångsgöraren till last eller om denne har varit helt i god tro. Andra omständigheter som bör beaktas är den kostnad som framställningen har inneburit, egendomens värde och den ersättning som målsäganden har erbjudit som lösen.

Över huvud taget har rätten frihet att från fall till fall och med beaktande av samtliga föreliggande omständigheter avgöra vilka föreskrifter som bör meddelas. Det är viktigt att ingripande inte sker i större omfattning än som är nödvändigt med hänsyn till rättighetshavarens intresse av att fortsatt missbruk av exemplar och hjälpmedel förebyggs.

Genom hänvisningen i paragrafens första stycke till 6 § blir bestämmelserna om avstående mot lösen m. m. i första–tredje stycket i förevarande paragraf tillämpliga också vid försök eller förberedelse till brott (6 § andra stycket).

Ett yrkande om inlösen är primärt i förhållande till ett yrkande om säkerhetsåtgärd. Bifall till inlösenyrkandet utesluter alltså en föreskrift om säkerhetsåtgärder enligt andra stycket. Så länge ett framställt yrkande om inlösen inte har prövats slutligt kan det inte bli aktuellt att meddela någon föreskrift om säkerhetsåtgärder.

Den andra meningen i andra stycket syftar till att klargöra vilken bestämmelse som skall användas i sådana fall när både förevarande lagstiftning och brottsbalkens bestämmelser är tillämpliga. Ett sådant klargörande ansågs önskvärt i 1982 års lagstiftningsärende. Samtidigt behandlades utförligt frågan om förhållandet mellan upphovsrättslagens regler om avstående mot lösen m. m. och brottsbalkens bestämmelser om förverkande m. m. i 36 kap. 3 och 5 §§ brottsbalken (prop. 1981/82: 152 s. 30).

Beslut om säkerhetsåtgärder enligt andra stycket skall kunna meddelas såväl i brottmål, om enskilt anspråk härom framställs mot den som har gjort sig skyldig till intrång, som i ett särskilt tvistemål, om någon ansvarstalan inte förs. I båda fallen kan talan föras inte bara av rättighetshavaren utan också av åklagare. En förutsättning för åtal utan att angivelse har skett är dock att åtgärden är påkallad ur allmän synpunkt. Förs sådan talan

separat i ett vanligt civilmål tillämpas bestämmelserna i 17 och 20 §§ lagen (1946: 804) om införande av nya rättegångsbalken (RP). Det bör observeras att regeringen nyligen har föreslagit att de nuvarande reglerna i 17 § RP skall föras över till en särskild lag om förfarandet vid förverkande (prop. 1986/87: 6).

9 §

Sådan egendom som avses i 8 § får tas i beslag, om brott enligt denna lag skäligen kan antas föreligga. I fråga om sådant beslag tillämpas reglerna om beslag i brottmål i allmänhet.

Regeln i förevarande paragraf motsvarar 59 § tredje stycket upphovsrättslagen (se vidare prop. 1960: 17 s. 302; jfr även prop. 1981/82: 152 s. 31).

10 §

Har ett annat föremål än som avses i 8 § använts som hjälpmedel vid sådan framställning av exemplar av kretsmönstret som utgör brott enligt denna lag, får föremålet eller dess värde förklaras förverkat, om det behövs för att förebygga brott eller om det finns andra särskilda skäl till det. Det samma gäller föremål som har använts vid försök till brott som avses i denna paragraf eller som omfattas av åtgärd som utgör förberedelse till sådant brott.

Bestämmelsen motsvarar 55 § fjärde stycket upphovsrättslagen. Det finns anledning att här understryka vad som framhölls i förarbetena till denna bestämmelse i upphovsrättslagen (prop. 1981/82: 152 s. 31). Vid bedömning av om förverkande skall ske måste sålunda beaktas att det här ofta kan röra sig om mycket dyrbar egendom. Det är därför viktigt att hänsyn tas till målsägandens möjligheter att t. ex. genom utmätning i denna egendom få sina skadeståndskrav ersatta. Vid bedömningen av om särskilda skäl finns för förverkande bör därför bl. a. också beaktas att förverkande inte sker på sådant sätt eller i sådana situationer att målsägandens intressen skadas i de hänseenden som nu har angetts.

Lagens tillämpningsområde

11 §

Denna lag tillämpas på kretsmönster skapade av svenska medborgare eller av dem som har sin vanliga vistelseort i Sverige samt på kretsmönster som först har spritts i Sverige.

Regeringen får, under förutsättning av ömsesidighet, föreskriva att lagen skall tillämpas även i förhållande till ett annat land.

Paragrafen är utformad efter förebild av 60–62 §§ upphovsrättslagen. Som anförts i den allmänna motiveringen (avsnitt 3.8) är det skydd för kretsmönster som lagen reglerar rent nationellt. Andra stycket ger regeringen en möjlighet att under förutsättning av ömsesidighet utsträcka la-

gens tillämpningsområde även till kretsmönster skapade av medborgare i andra länder eller sådana personer som har sin vanliga vistelseort utanför Sverige.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 april 1987.

Lagen tillämpas även på kretsmönster som har tillkommit före ikraftträdandet. Exemplar av kretsmönster som har framställts före ikraftträdandet får dock utan hinder av 1 § spridas vidare.

I enlighet med vedertagna principer omfattar den nya lagen också kretsmönster som har tillkommit före lagens ikraftträdande. Lagen kan alltså få betydelse för sådana kretsmönster som har saluförts kommersiellt mindre än tio år före lagens ikraftträdande. I fråga om mönster som har saluförts dessförinnan har skyddstiden gått ut och mönstret skyddas med andra ord inte av föreskrifterna i den nya lagen. Det skydd som vid ikraftträdandet skulle kunna finnas enligt t. ex. upphovsrättslagen kommer emellertid fortfarande att gälla. Detta följer av övergångsbestämmelsen till den ändring i 10 § upphovsrättslagen som nu har föreslagits. Exemplar av ett kretsmönster som har kommit till före lagens ikraftträdande får spridas vidare även om framställning av sådana exemplar inte skulle vara tillåten enligt denna lag.

5.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1960: 729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

10 §

Har ett verk registrerats såsom mönster enligt vad därom är stadgat, må utan hinder därav upphovsrätt till verket göras gällande.

Fotografisk bild eller kretsmönster i halvledarprodukter är icke föremål för upphovsrätt enligt denna lag. Om rätten till fotografisk bild och till sådana mönster finns särskilda bestämmelser.

Genom bestämmelsen i andra stycket utesluts mönstret för kretsarna i halvledarprodukter från det upphovsrättsliga skydd som annars skulle kunna föreligga.

Ikraftträdande m. m.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1987. Lagen tillämpas inte på kretsmönster som har tillkommit före ikraftträdandet.

Enligt ikraftträdandebestämmelsen träder ändringen i upphovsrättslagen i kraft den 1 april 1987, dvs. samtidigt som den föreslagna lagen om skydd för kretsmönster i halvledarprodukter.

Övergångsbestämmelsen innebär att det skydd som ett kretsmönster vid ikraftträdandet kan ha enligt upphovsrättslagen inte upphävs. Nya kretsmönster skyddas däremot efter denna tidpunkt uteslutande enligt bestämmelserna i lagen om skydd för kretsmönster i halvledarprodukter.

6 Hemställan

Prop. 1986/87: 49

Jag hemställer att lagrådets yttrande inhämtas över förslagen till

1. lag om skydd för kretsmönster i halvledarprodukter,
2. lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.

7 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

Närvarande: justitierådet Knutsson, f. d. justitierådet Sterzel, regeringsrådet Tottie.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 2 oktober 1986 har regeringen på hemställan av statsrådet Wickbom beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om skydd för kretsmönster i halvledarprodukter,
2. lag om ändring i lagen (1960: 729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessor Roland Halvorsen.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

Förslaget till lag om skydd för kretsmönster i halvledarprodukter

5 §

Av remissprotokollet framgår att paragrafens inledande mening – som utsäger att rätten enligt 1 § kan helt eller delvis överlåtas – har sin förebild i 27 § upphovsrättslagen. Detta lagrum återspeglar emellertid den för upphovsrätten kännetecknande uppdelningen mellan upphovsmannens ideella och i princip oförytterliga rättigheter, å ena sidan, och hans överlåtbara befogenheter av huvudsakligen ekonomiskt värde, å den andra (NJA II 1961 s. 210 f). Motsvarande uppdelning görs inte i fråga om den föreslagna rätten till kretsmönster i halvledarprodukter, vilken förutsätts vara i sin helhet överlåtbar. Så är redan fallet med bl. a. rätten till mönster enligt mönsterskyddslagen och i den lagen har någon motsvarighet till den från upphovsrättslagen hämtade meningen inte tagits upp. För att undvika missförstånd om den nya rättighetens konstruktion och innebörd föreslår lagrådet därför att första meningen utgår. Om paragrafens första stycke får bestå av den andra meningen i förslaget kommer därav ändå att klart framgå att rättigheten är överlåtbar.

Reglerna i andra stycket har utformats efter mönster av 28 § upphovsrättslagen. Liksom där omfattar uttrycket "överlåtelse" också upplåtelse av en begränsad rätt, exempelvis en licens att under viss tid och inom visst område framställa och sprida exemplar av mönstret. I annan immaterialrättslig lagstiftning skiljs mellan dessa båda begrepp (se t. ex. 44 § patentlagen och 27 § mönsterskyddslagen). Härvid har räckvidden för förbudet mot vidareöverlåtelse utan stöd av avtal begränsats till licensfallen. Lagrådet ifrågasätter om inte en liknande ordning borde gälla i fråga om kretsmönster. Här saknas i huvudsak motsvarighet till de ideella intressen hos upphovsmannen som utgjort ett väsentligt motiv för upphovsrättslagens strängare reglering (NJA II 1961 s. 225).

Paragrafen skulle förslagsvis kunna formuleras på följande sätt:

”Överlåtelse av ett exemplar av ett kretsmönster innefattar inte överlåtelse av rätten till mönstret.

Om den som innehar rätten till ett mönster medgivit annan rätt att yrkesmässigt utnyttja detta (licens), får denne överlåta sin rätt vidare endast om avtal har träffats därom. Ingår licensen i en rörelse får den dock överlåtas i samband med överlåtelse av rörelsen eller en del av denna.”

7 §

Enligt andra stycket kan skadestånd utgå bl. a. för ”lidande eller annat förfång”. Regeln är hämtad från upphovsrättslagens motsvarande bestämmelse och innebär att ersättning kan komma i fråga för skada av icke ekonomisk art. Detta avviker från vad som gäller vid intrång i flertalet andra immaterialrättigheter. Nyligen har dock, som departementschefen påpekar, en liknande bestämmelse införts i 58 § patenlagen. Där föreskrivs att vid bestämmande av ersättning för patentintrång hänsyn skall tas även till ”patenthavarens intresse av att patentintrång inte begås och till övriga omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse”.

Det i upphovsrättslagen använda uttrycket ”lidande” förekommer också i 1 kap. 3 § skadeståndslagen och i skadeståndsbestämmelser på vissa speciella rättsområden, t. ex. 23 § namnlagen (1982: 670), 23 § datalagen (1973: 289) och 21 § kreditupplysningslagen (1973: 1173). Uttrycket syftar på det obehag som drabbar en enskild person genom ett angrepp på dennes personliga integritet eller något annat ideellt intresse. Lagrådet ifrågasätter om skada av detta slag får någon aktualitet vid intrång i rätten till ett kretsmönster. I de allra flesta fall torde denna rätt innehåsa av ett företag, som genom anställningsavtal eller på annat sätt förvärvat den från mönsterskaparen, och då kommer ersättning för lidande inte i fråga. Även om mönsterskaparen själv innehar rätten till mönstret kan ett plagiat inte anses ägnat att leda till personligt obehag för honom på samma sätt som för upphovsmannen till ett litterärt eller konstnärligt verk.

Lagrrådet ställer sig tveksamt till behovet av en regel om ersättning för icke ekonomisk skada vid intrång i rätten till ett kretsmönster. Det enda exempel som nämns i motiven är förlust av goodwill. Sådan förlust utgör i princip en ekonomisk skada, låt vara att det kan vara svårt att uppskatta skadans storlek. Om en regel av angivet slag anses påkallad vill emellertid lagrådet förorda att den utformas i närmare anslutning till den nya bestämmelsen i patenlagen. Detta innebär inte någon ändring i sak i förhållande till det remitterade förslaget. Vad departementschefen anför om angelägenheten av att rätten till ersättning vid kretsmönsterintrång bedöms enligt samma grunder som vid intrång i upphovsrätt bör alltså inte utgöra något hinder mot att lagrådets förslag godtas.

Andra stycket i paragrafen kan förslagsvis ges följande formulering:

”Sker det uppsåtligen eller av oaktsamhet skall ersättning utges också för den ytterligare skada som intrånget har medfört. Vid bestämmande av ersättningens storlek skall hänsyn tas även till innehavarens intresse av att

intrång inte begås och till övriga omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse.” Prop. 1986/87: 49

Förslaget till lag om ändring i lagen om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

Förslaget lämnas utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 oktober 1986

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Wickbom, Johansson, Hultström, Lindqvist, G. Andersson

Föredragande: statsrådet Wickbom

Proposition om skydd för kretsmönster i halvledarprodukter

1 Anmälan av lagrådsyttrande

Föredraganden anmäler lagrådets yttrande (beslut om lagrådsremiss fattat vid regeringssammanträde 1986-10-02) över förslag till

1. lag om skydd för kretsmönster i halvledarprodukter,
2. lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.

Föredraganden redogör för lagrådets yttrande och anför.

Förslaget till lag om skydd för kretsmönster i halvledarprodukter

5 §

Lagrådet har ansett att paragrafens inledande mening – som utsäger att rätten enligt 1 § kan helt eller delvis överlåtas – bör utgå.

Jag delar lagrådets uppfattning att det redan av andra meningens i paragrafens första stycke framgår att rätten är överlåtbar. Med hänsyn härtill och då lagrådet har ansett att första meningens skulle kunna leda till missförstånd om den nya rättighetens konstruktion och innebörd godtar jag lagrådets förslag på denna punkt.

Jag ansluter mig också till lagrådets uppfattning att förbudet i andra stycket mot vidareöverlåtelse utan stöd av avtal bör kunna begränsas till licensfallen. Bestämmelsen bör med någon mindre jämkning utformas på det sätt lagrådet har föreslagit.

7 §

Lagrådet har ställt sig tveksamt till behovet av en regel om ersättning för icke ekonomisk skada vid intrång i rätten till ett kretsmönster. För egen del vill jag framhålla att en sådan rätt till ersättning föreligger i dag för kretsmönster i den mån de skyddas enligt upphovsrätten. Denna rätt bör enligt

min mening inte inskränkas. Härtill kommer såsom lagrådet har uppmärksammat att även patentlagen innehåller en bestämmelse av liknande slag. Jag är därför inte beredd att biträda lagrådets ståndpunkt i det hänseende som nu har berörts.

Om en regel om ersättning för icke ekonomisk skada anses påkallad, har lagrådet föreslagit att den utformas i närmare anslutning till patentlagens bestämmelser. Som jag har angett i remissprotokollet är det angeläget att möjligheterna till ersättning vid intrång i rätten till kretsmönster bedöms enligt likartade bestämmelser, oavsett om mönstret skyddas enligt upphovsrättslagen eller enligt lagen om skydd för kretsmönster i halvlederprodukter. Med hänsyn till att en tillämpning av bestämmelserna i patentlagen och upphovsrättslagen inte torde leda till någon saklig skillnad vill jag dock inte motsätta mig vad lagrådet har förordat på denna punkt. Jag godtar också lagrådets förslag till utformning av bestämmelsen.

Övriga delar av lagförslaget

Utöver de ändringar jag nu har förordat bör några ändringar av redaktionell art göras i det remitterade lagförslaget.

Förslaget till lag om ändring i upphovsrättslagen

En ändring av redaktionellt slag bör göras i 10 §.

2 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta de av lagrådet granskade lagförslagen med vidtagna ändringar.

3 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Huvuddragen av utredningens förslag såvitt avser skyddet för integrerade kretsar

Utredningen har övervägt behovet av ett immaterialrättsligt skydd för kretsmönstren i halvledarprodukter ("chips"). Den drar här slutsatsen att dessa mönster i och för sig kan vara att anse som en typ av verk som åtnjuter skydd enligt den upphovsrättsliga lagstiftningen. Eftersom rättsläget emellertid kan vara något osäkert föreslår utredningen en regel om ett speciellt skydd som komplettering till det skydd som kan finnas enligt upphovsrättslagen.

Det speciella skyddet förlås gälla till förmån för den som har skapat utformningen av mönstret och innebär att dennes tillstånd behövs bl. a. för framställning av exemplar av mönstret och överförande av detta till t. ex. en kiselskiva samt för spridning till allmänheten. Vissa inskränkningar görs i dessa rättigheter, bl. a. såtillvida att exemplar får framställas uteslutande för analys av och undervisning om mönstret.

Rätten att kontrollera spridningen av exemplar föreslås upphävd om kretsmönstret ingår i en produkt som med mönsterskaparens samtycke har spritts till allmänheten. Skyddet skall enligt förslaget gälla under tio år från det år då mönstret skapades.

Den särskilda skyddsformen upptas i en särskild bestämmelse i upphovsrättslagen. Denna bestämmelse innehåller inte några regler om sanktioner vid intrång i rättigheterna. Härigenom kommer upphovsrättslagens föreskrifter om straff och skadestånd samt förverkande m. m. att gälla också vid intrång i rätten till kretsmönster.

Utredningens lagförslag

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1960: 729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

Häri genom förskrivs i fråga om lagen (1960: 729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

dels att rubriken till lagen skall ha nedan angivna lydelse,

dels att 1, 11, 23, 24, 27 och 61 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas två nya paragrafer, 40 a och 49 a §§, av nedan angivna lydelse,

dels att i lagen närmast före 40 a § skall införas en rubrik av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**Upphovsrättslag*1 §¹

Den som skapat ett litterärt eller konstnärligt verk har upphovsrätt till verket, vare sig det utgör skönlitterär eller beskrivande framställning i skrift eller tal, musikaliskt eller sceniskt verk, filmverk eller alster av bildkonst, byggnadskonst eller brukskonst eller kommit till uttryck på annat sätt.

Till litterärt verk *hänföres* karta, så ock annat i teckning eller grafik eller i plastisk form utfört verk av beskrivande art.

Till litterärt verk *hänförs* karta och annat i teckning eller grafik eller i plastisk form utfört verk av beskrivande art, *ävensom datorprogram.*

11 §

Av offentliggjort verk må enstaka exemplar framställas för enskilt bruk. Vad sålunda framställts må ej användas för annat ändamål.

Vad i första stycket sägs medför ej rätt att för eget bruk låta annan framställa bruksföremål eller skulptur eller genom konstnärligt förfarande efterbilda annat konstverk, ej heller rätt att utföra byggnadsverk.

Vad i första stycket sägs medför ej rätt att för eget bruk låta annan framställa bruksföremål eller skulptur eller genom konstnärligt förfarande efterbilda annat konstverk, ej heller rätt att utföra byggnadsverk eller framställa exemplar av verk utgörande datorprogram.

23 §²

Sedan litterärt eller musikaliskt verk utgivits, må exemplar, som omfattas av utgivningen, spridas vidare ävensom visas offentligt; dock må exemplar av musikaliskt verk ej

Sedan litterärt eller musikaliskt verk utgivits, må exemplar, som omfattas av utgivningen, spridas vidare ävensom visas offentligt; dock må exemplar av musikaliskt verk

¹ Senaste lydelse 1973: 363.

² Senaste lydelse 1973: 363.

utan upphovsmannens samtycke göras tillgängligt för allmänheten genom uthyrning eller annan därmed jämförlig rättshandling.

eller av verk utgörande datorprogram i maskinläsbar form ej utan upphovsmannens samtycke göras tillgängligt för allmänheten genom uthyrning eller annan därmed jämförlig rättshandling. I fråga om datorprogram som nu har nämnts gäller detsamma även i fråga om utlåning.

24 §³

Annan hos svensk myndighet upprättad handling än som avses i 9 § första stycket må återgivas utan upphovsmannens samtycke. Vad nu sagts gäller dock icke officiell karta, teknisk förebild, verk som framställts för undervisning eller utgör resultat av vetenskaplig forskning, alster av bildkonst, musikaliskt verk, diktverk eller verk, varav exemplar i samband med affärsverksamhet genom myndighets försorg tillhandahålles allmänheten.

Annan hos svensk myndighet upprättad handling än som avses i 9 § första stycket må återgivas utan upphovsmannens samtycke. Vad nu sagts gäller dock icke officiell karta, teknisk förebild, verk utgörande datorprogram, verk som framställts för undervisning eller utgör resultat av vetenskaplig forskning, alster av bildkonst, musikaliskt verk, diktverk eller verk, varav exemplar i samband med affärsverksamhet genom myndighets försorg tillhandahålles allmänheten.

Vad som muntligen eller skriftligen anföres inför myndighet eller i statlig eller kommunal representation eller vid offentlig överläggning om allmänna angelägenheter må likaledes återgivas utan upphovsmannens samtycke; dock att utlåtanden, såsom bevis åberopade skrifter och dylikt må återgivas allenast i samband med redogörelse för mål eller ärende vari de förekommer och i den omfattning som betingas av ändamålet med redogörelsen. Upphovsman äger ensam utgiva samling av sina anföranden.

27 §

Upphovsrätt må, med den begränsning som följer av vad i 3 § sägs, helt eller delvis överlätas.

Överlåtelse av exemplar innefattar icke överlåtelse av upphovsrätt. I fråga om beställd porträttbild äger upphovsmannen dock icke utöva sin rätt utan tillstånd av beställaren eller, efter dennes död, av hans efterlevande make eller arvingar.

Beträffande överlåtelse av upphovsrätt i vissa särskilda avseenden stadgas i 30–40 §§; dock skola nämnda bestämmelser tillämpas allenast i den mån ej annat avtalats.

Beträffande överlåtelse av upphovsrätt i vissa särskilda avseenden föreskrivs i 30–40 a §§; dock skall nämnda bestämmelser tillämpas endast i den mån ej annat avtalats.

Avtal om rätt att utnyttja datorprogram.

³ Senaste lydelse: 1973:363.

40 a §

Överlåtelse av rätt att utnyttja ett datorprogram omfattar rätt att framställa sådana exemplar av programmet och i exemplaren göra sådana anpassningar som behövs för den medgivna användningen samt framställa reservexemplar och exemplar som behövs från skyddssynpunkt. Sådana exemplar får inte utnyttjas för annat ändamål och de skall utplånas senast när rätten att utnyttja programmet upphör.

49 a §

Den som har skapat utformningen av mönstret för kretsarna i en halvledarprodukt har en uteslutande rätt att

1. framställa exemplar av mönstret,
2. utföra mönstret på ett materiellt underlag,
3. göra mönstret tillgängligt för allmänheten – i ursprungligt eller ändrat skick – genom att exemplar av mönstret utbjuds till försäljning, uthyrning eller utlåning eller sprids till allmänheten på annat sätt. Rätten varar till utgången av det tionde året efter det år då mönstret skapades.

Utan hinder av vad som sägs i första stycket eller eljest i denna lag får exemplar framställas av kretsmönstret uteslutande för undervisning om eller analys av mönstret. Sålunda framställda exemplar får icke utnyttjas för annat ändamål.

Ingår kretsmönstret i exemplar av en produkt som med mönsterkaparens samtycke har spritts till allmänheten, får exemplaren spridas vidare.

Vad som sägs i 27 och 28 §§ skall äga motsvarande tillämpning på överlåtelse av rättigheter som avses i denna paragraf.

Är kretsmönstret eller del därav föremål för upphovsrätt får denna göras gällande utan hinder av vad som sägs i första stycket.

61 §⁴

Föreskrifterna i 45–48 §§ äro tillämpliga på framförande, ljudupptagning samt ljudradio- och televisionsutsändning, som äger rum i Sverige.

Vad i 49 § stadgas är tillämpligt på arbete, framställt av svensk medborgare eller svensk juridisk person eller av den som här har sin vanliga vistelseort, så ock eljest på arbete som först utgivits i Sverige.

Vad som föreskrivs i 49 a § är tillämpligt på kretsmönster skapade av svensk medborgare eller av den som här har sin vanliga vistelseort samt på kretsmönster som först har utgivits i Sverige.

Denna lag träder i kraft den

Bestämmelserna i 1, 11, 23, 24, 27, 40 a och 49 a §§ tillämpas även på verk och kretsmönster som har tillkommit dessförinnan. Bestämmelsen i 40 a § tillämpas även på överlåtelse som ägt rum dessförinnan.

⁴ Senaste lydelse 1973: 363.

Förteckning över remissinstanserna

Yttranden över betänkandet har avgetts av justitiekanslern, riksåklagaren, överbefälhavaren, hovrätten för Nedre Norrland, Stockholms tingsrätt, riksrevisionsverket (RRV), statskontoret, Kungl. biblioteket, universitets- och högskoleämbetet (UHÄ), skolöverstyrelsen, juridiska fakulteten vid Stockholms universitet, universitetet i Linköping, delegationen för vetenskaplig och teknisk informationsförsörjning (DFI), televerket, datainspektionen, näringsfrihetsombudsmannen (NO), patent- och registreringsverket (PRV), konsumentverket, styrelsen för teknisk utveckling (STU), datamaskincentralen för administrativ databehandling (DAFA), Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, Sveriges industriförbund, Näringslivets delegation för marknadsrätt, SHIO/Familjeföretagen, Sveriges advokatsamfund, Svenska journalistförbundet, Svenska tidningsutgivareföreningen (TU), Tidningarnas arbetsgivareförening (TA), Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd (KLYS), Föreningen Svenska Läromedelsproducenter, Svenska bokförläggareföreningen, Sveriges Radio AB, Svenska gruppen av the International Federation of Producers of Phonograms and Videograms (IFPI), Tidningarnas Telegrambyrå AB (TT), Sveriges allmänna biblioteksforening, Kooperativa föreningen (KF), Svenska dataföreningen, Riksdatabund, Föreningen svensk programvaruindustri, Svenska elektronikindustriföreningen, Leverantörföreningen Kontor Data AB (LKD), ASEA, Datakonsultföreningen, Svenska arbetsgivareföreningen (SAF), Landsorganisationen (LO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Centralorganisaionen SACO/SR, Svenska Industritjänstemannaförbundet (SIF), Riksskatteverket (RSV), Patentbesvär-rätten, Lantmäteriverket, Svenska patentombudsforeningen och Teatrar-nas Riksförbund.

Riksåklagaren har till sitt yttrande fogat yttranden från överåklagarna i Stockholm, Malmö, Kalmar och Göteborg. UHÄ har bifogat yttranden från universiteten i Uppsala, Lund, Stockholm, Göteborg, Umeå och Linköping samt Karolinska sjukhuset, vilka i sin tur har bifogat yttranden från juridiska fakultetsstyrelsen i Uppsala, juridiska fakultetsstyrelsens forskningsnämnd i Lund, tekniska fakultetsnämnden i Lund, samhällsve-tenskapliga fakultetsnämnden och rättsvetenskapliga institutionen i Göte-borg samt planeringsnämnden för filosofisk utbildning, medicinska fakul-tetsstyrelsen och tekniska högskolan i Linköping.

TCO har till sitt yttrande fogat ett yttrande av redaktören Herbert Söderström.

Gemensamma yttranden har avgetts av dels Sveriges industriförbund, Näringslivets delegation för marknadsrätt, SAF och SHIO-Familjeföreta-gen, dels TA och TU, dels Föreningen Svenska Läromedelsproducenter och Svenska bokförläggareföreningen, dels Föreningen svensk program-varuindustri och Svenska elektronikindustriföreningen.

Lagrådsremissens lagförslag

1 Förslag till

Lag om skydd för kretsmönster i halvledarprodukter

Härigenom föreskrivs följande.

Skyddets omfattning

1 § Den som har skapat mönstret för kretsarna i en halvledarprodukt har en uteslutande rätt att

1. framställa exemplar av mönstret,
2. utföra mönstret på eller i ett materiellt underlag, samt
3. göra mönstret tillgängligt för allmänheten genom att exemplar av mönstret eller produkter som mönstret ingår i bjuds ut till försäljning, uthyrning eller utlåning eller sprids till allmänheten på annat sätt.

Rätten varar till utgången av det tionde året efter det år då mönstret först kommersiellt utnyttjades.

Inskränkningar i skyddet

2 § Utan hinder av 1 § får exemplar framställas av kretsmönstret uteslutande för undervisning om eller analys av mönstret. Enstaka exemplar får också framställas för enskilt bruk. Sålunda framställda exemplar får inte utnyttjas för något annat ändamål.

3 § Exemplar av kretsmönster eller av produkter vari kretsmönster ingår får spridas vidare när de med mönsterskaparens samtycke har spritts till allmänheten.

4 § Om ett exemplar av ett kretsmönster utgör allmän handling, skall exemplaret utan hinder av 1 § tillhandahållas i den ordning som föreskrivs i 2 kap. tryckfrihetsförordningen.

Överlåtelse av rätten

5 § Rätten enligt 1 § kan helt eller delvis överlätas. Överlåtelse av ett exemplar av mönstret innefattar inte överlåtelse av rätten till mönstret.

Om annat inte har avtalats, får den till vilken rätten har överlåtits inte överlåta rätten vidare. Ingår rätten i en rörelse får den dock överlätas i samband med överlåtelse av rörelsen eller en del av denna.

Straff

6 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet vidtar en åtgärd som innebär intrång i rätten enligt 1 § skall dömas till böter eller fängelse i högst två år. Till samma straff döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet till landet för spridning till allmänheten inför exemplar av kretsmönster som har framställts utomlands under sådana omständigheter att motsvarande framställning här skulle ha varit straffbar.

För försök eller förberedelse till brott enligt första stycket döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

Åklagare får väcka åtal för brott enligt första eller andra stycket endast om målsäganden anger brottet till åtal eller åtal är påkallat från allmän synpunkt.

Skadestånd

7 § Den som i strid mot denna lag utnyttjar ett kretsmönster skall till innehavaren av rätten till mönstret utge ersättning som utgör skäligt vederlag för utnyttjandet.

Sker det uppsåtligt eller av oaktsamhet skall ersättning utges även för annan förlust än uteblivet vederlag liksom för lidande eller annat förfång.

Inlösen m. m.

8 § Den som vidtar en åtgärd som innebär intrång i rätten enligt 1 § eller som innebär en sådan överträdelse som avses i 6 § är skyldig att, om det är skäligt, mot lösen avstå den egendom med avseende på vilken intrång föreligger till den som innehar rätten till kretsmönstret.

I stället för att förordna om inlösen enligt första stycket får domstol, om det är skäligt, besluta att egendomen skall förstöras, ändras eller utsättas för annan åtgärd som är ägnad att förebygga missbruk. Detta gäller dock inte om förverkande eller åtgärd som är ägnad att förebygga missbruk skall beslutas enligt 36 kap. brottsbalken. Talan som avses i detta stycke förs av den som innehar rätten till kretsmönstret. Sådan talan får väckas även av åklagaren om det är påkallat från allmän synpunkt.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller inte mot den som i god tro har förvärvat egendomen eller en särskild rätt till den.

9 § Sådan egendom som avses i 8 § får tas i beslag, om brott enligt denna lag skäligen kan antas föreligga. I fråga om sådant beslag tillämpas reglerna om beslag i brottmål i allmänhet.

10 § Har ett annat föremål än som avses i 8 § använts som hjälpmedel vid sådan framställning av exemplar av kretsmönstret som utgör brott enligt denna lag, får föremålet eller dess värde förklaras förverkat, om det behövs för att förebygga brott eller om det finns andra särskilda skäl till det. Detsamma gäller föremål som har använts vid försök till brott som avses i denna paragraf eller som omfattas av åtgärd som utgör förberedelse till sådant brott.

Lagens tillämpningsområde

11 § Denna lag tillämpas på kretsmönster skapade av svenska medborgare eller av dem som har sin vanliga vistelseort i Sverige samt på kretsmönster som först har spritts i Sverige.

Regeringen får, under förutsättning av ömsesidighet, föreskriva att lagen skall tillämpas även i förhållande till ett annat land.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1987.

Lagen tillämpas även på kretsmönster som har tillkommit före ikraftträdandet. Exemplar av kretsmönster som har framställts före ikraftträdandet får dock utan hinder av 1 § spridas vidare.

Lag om ändring i lagen (1960: 729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk

Härigenom förskrivs att 10 § lagen (1960: 729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Har ett verk registrerats såsom mönster enligt vad därom är stadgat, må utan hinder därav upphovsrätt till verket göras gällande.

Fotografisk bild är icke föremål för upphovsrätt enligt denna lag; om rätt till sådan bild gäller vad särskilt är stadgat.

Fotografisk bild eller kretsmönster i halvledarprodukter är icke föremål för upphovsrätt enligt denna lag. Om rätten till fotografisk bild och till sådana mönster finns särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1987. Lagen tillämpas inte på kretsmönster som har tillkommit före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1970: 488.

	Sid
Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	2
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 2 oktober 1986 ..	5
1 Inledning	5
2 Internationella förhållanden	6
2.1 Lagstiftning och pågående lagstiftningsarbete i andra länder ..	6
2.2 Arbetet i internationella organ	6
3 Allmän motivering	7
3.1 Allmänna utgångspunkter	7
3.2 Ensamrätten	10
3.3 Exemplarframställning för analys m. m	11
3.4 Skyddstiden	12
3.5 Överlåtelse av rätten	13
3.6 Intrång i rättigheterna	13
3.7 Behörig domstol	15
3.8 Det geografiska tillämpningsområdet	15
3.9 Ikraftträdande m. m	16
4 Upprättade lagförslag	17
5 Specialmotivering	17
5.1 Förslaget till lag om skydd för kretsmönster i halvledar- produkter	17
5.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1960: 729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk	26
6 Hemställan	27
7 Beslut	27
Utdrag ur lagrådets protokoll den 16 oktober 1986	28
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 oktober 1986 ..	31
Bilaga 1 Sammanfattning av betänkandet i aktuella delar	33
Bilaga 2 Utredningens lagförslag	34
Bilaga 3 Förteckning över remissinstanserna	38
Bilaga 4 Lagrådsremissens lagförslag	39